XIV. MORAVSKOSLEZSKÉ DNY PNEUMOLOGIE, OLOMOUC

Moravskoslezské dny pneumologie jsou tradiční akcí, při níž se setkávají nejen pneumologové z moravských zemí, ale i lékaři různých odborností z celé České republiky i ze zahraničí, kteří se zabývají různými oblastmi respirační medicíny. Akce se koná střídavě v Brně, Ostravě a Olomouci. Na letošním setkání, které se konalo v historické Olomouci ve dnech 14. a 15. 10. 2005, byla hlavní tématikou ekonomika, etika a efektivita v diagnostice a léčbě plicních nemocí. Organizátorem byla Klinika plicních nemocí a tbc FN Olomouc. Akce proběhla v novém kongresovém zařízení Regionálního centra Olomouc, které nabídlo moderní zázemí pro všechna probíhající jednání. Kromě vlastní konference zde proběhla jednání Výboru České pneumologické a ftizeologické společnosti, Bronchologické komise ČPFS i redakční rady časopisu Studia pneumologica et phtiseologica.

V rámci konference bylo prezentováno téměř 100 odborných sdělení lékařů a sester ze 6 zemí, bylo zaregistrováno 350 účastníků, generálními sponzory byly firmy Altana a Novartis.

V úvodní sekci byla vedena diskuze, jejímž hlavním bodem byl nárůst spotřeby respiračních léčiv a zvyšující se ceny nových produktů. Pozice pneumologů, jejichž snahou je aplikovat moderní zahraniční léčebné konsenzy v našich podmínkách, hájil prim. MUDr.V. Kašák, za Všeobecnou zdravotní pojišťovnu vystoupil doc. MUDr. K. Němeček, CSc. a postoje kategorizační komise MZ hodnotil prof. MUDr. J. Švihovec, DrSc. Z diskuze vyplynulo, že největší nárůst ve spotřebě zaznamenaly tzv. fixní kombinace inhalačních kortikoidů a dlouhodobě působících betamimetik (Symbicort a Seretide). Je otázkou, zda nárůst nákladů na tyto léky vyváží zlepšení kvality života pacientů, protože prodloužení života při jejich používání doposud nebylo jednoznačně prokázáno. Jistě však existuje shoda v názorech, že racionální podávání vysoce účinných léků v indikacích podložených důkazy by mělo být cílem všech účastníků řetězce: výrobce, lékař, pacient.

Etické problémy byly diskutovány s aspektem vysokého počtu umírajících na respirační nemoci. U nás toto číslo přesahuje 10 000 ročně a podílí se na něm především rakovina plic, pneumonie, CHOPN, méně bronchiální astma, tuberkulóza, mezoteliom pleury, plicní fibrózy a další závažná plicní onemocnění. Jak uvedl prof. MUDr. V. Kolek, DrSc., pneumolog řeší velmi často otázku optimální paliativní péče a péče „end of life“ z pohledu humanizace umírání. V této oblasti spolupracují pneumologové především s anesteziology, a to hlavně při uvolňování dýchacích cest a při volbě invazivní nebo neinvazivní ventilace. Při uvedeném rozhodování by měl zásadní roli hrát i pacient s možností odmítnutí ventilační pomoci. Tento postup nelze chápat jako eutanazii, jak uvedla doc. MUDr. M. Munzarová, která odsoudila všechny formy eutanazie jako vraždu ve shodě s postojem církve, který byl prezentován přednáškou arcibiskupa J. Graubnera. Zásadní rozdíl ve vnímání důstojného umírání nezazněl ani v přednášce anesteziologa prim. MUDr. O. Marka. O možnostech léčby respiračních nemocí v zařízeních hospicového typu hovořil prim. MUDr. A. Hyžák z hospice na Svatém Kopečku, který také komentoval značný rozdíl v možnostech této péče u nás a např. ve Velké Británii, kde hospicové hnutí vzniklo. Etikou klinických studií se zabýval doc. MUDr. L. Chovan z Bratislavy, který poukázal na diskutabilní design některých – ve své konečné fázi „úspěšných“ studií. Doc. MUDr. J. Skřičková a další autoři hodnotili etiku při provádění různých pneumologických výkonů.

V sekci věnované endoskopii respiračního ústrojí vystoupili italští autoři G. Tassi a F. Dolcet s metodou „nechirurgické torakoskopie“. Doc. MUDr. M. Marel, CSc. a prof. Kolek pak hodnotili možnosti intervenční bronchologie v léčbě tracheálních stenóz. MUDr. P. Jakubec prezentoval zásadní vliv endotracheálních stentů na prodloužení přežívání pacientů s tracheoesofageálními píštělemi. Prof. M. Wagner z Norimberka a MUDr. T. Horváth ukazovali výsledky autofluorescenční bronchoskopie při detekci časných forem bronchogenního karcinomu.

Další sekce se zabývala sarkoidózou a zazněla zde úvodní přednáška předního evropského imunologa prof. C. Agostiniho z Padovy o významu polymorfismu cytokinů a především chemokinů v etiopatogenezi sarkoidózy a o nových možnostech jejich experimentálního ovlivnění. Na toto vystoupení navazovala přednáška prof. Kolka o současné léčbě sarkoidózy. Upozornil na fakt možnosti spontánní remise v mnoha případech a nevhodnosti paušálního podávání kortikoidů. Hovořil o možnosti léčby inhalačními kortikoidy a především o používání inhibitorů TNFα, které jsou nadějí u kortikorezistentních forem nemoci. Další přednášky o sarkoidóze byly věnované novým klinickým aspektům (MUDr. B. Hutyrová a MUDr. M. Drajna) nebo zcela novým imunologickým přístupům v poznávání etiopatogeneze (skupina prof. MUDr. M. Petřeka, CSc.: RNDr. E. Kriegová, Z. Navrátilová). Zaujalo především využití proteomiky při identifikaci specifických proteinů v granulomech.

V sekci věnované respiračním zánětům byly prezentovány nové poznatky o významu eozinofilních granulocytů (doc.MUDr. F. Kopřiva, PhD.), o nových diagnostických postupech (doc. MUDr. J. Musil, MUDr. H. Fojtů) a o detekci zánětu vyvolaného bronchologickými metodami (dr. G. Kaczmarczyk – Polsko). Zajímavé byly také sekce torakochirurgická (prof. MUDr. I. Čapov, CSc,. doc. MUDr. J. Klein, PhD.), pneumoonkologická (prof. MUDr. M. Pešek, CSc., prim. MUDr. J. Roubec, PhD., prof. MUDr. P. Zatloukal, CSc.), sekce o plicní cirkulaci (MUDr. J. Jansa, MUDr. M. Škvařilová) a řada dalších tematických přednášek.

Pozitivním aspektem konference byla vysoká účast sester. Ve třech sekcích byla prezentována sdělení o speciálních aspektech ošetřovatelské pneumologické péče, ale také o technických problémech funkčního vyšetřování plic, provádění bronchoskopií apod.

Firemní sympozia byla věnována především astmatu a CHOPN. Na večerním sympoziu firmy Altana Pharma vystoupil prof. R. Dahl z Dánska, prezident Evropské respirační společnosti. Přednáška byla věnována ciclesonidu – novému inhalačního kortikoidu, který je již na našem trhu pod názvem Alvesco. Jde o kortikoid s minimálními vedlejšími účinky, výhodnou depozicí v plicích a dlouhodobým účinkem. Byl prezentován také nový lék – omalizumab firmy Novartis, určený k léčbě těžkého astmatu.

Lze konstatovat, že konference splnila svůj hlavní cíl prezentovat široké spektrum respirační medicíny a ukázat možné trendy, kterými se pneumologie bude v budoucnu ubírat.

MUDr. Petr Jakubec

MUDr. Petr Jakubec
Klinika plicních nemocí a tuberkulózy, LF a FN, I.P. Pavlova 6, 772 00 Olomouc
e-mail: jakubecp@fnol.cz